

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum III. Episcopus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

remittent tantum habentem assumpserunt, & dimittant iterum, nullis votis in Religione approbata obstricti.

2 Notandum secundò. Excommunicari etiam in *Cap. h.* eos Religiosos, qui post professionem in Ordine tali factam, ad studia, sine licentia sui Prælati cum consilio (seu consensu, ut volunt aliqui) Conventus aut Capituli habita accedunt: quæ excommunicatio non tantum eos Religiosos professos concernit, qui post emissam professionem ad audiendam Medicinam, vel Leges Civiles accedunt, de quibus jam dictum fuit in antiquis, *Cap. 3. & 10. h. t.* sed ad Religiosos professos, qui ad quæcunque studia etiam illis specialiter non prohibita, sine dicta licentia accedunt; ut ne scilicet vagandi talibus religiosi, sub prætextu addiscendarum scientiarum, detur occasio. Quòd si tamen ad alium locum, & monasterium tantum accedat Religiosus, ubi est studium, & ex illo studia frequenter, probabile est, quòd non incurrat excommunicationem *hujus Cap.* si solam etiam sui religiosi Superioris licentiam habeat, nihil de ea interrogato Capitulo; cum in tali casu non immediatè detur Clericis licentia ad studium aliquod frequentandum (ad quam licentiam dandam consilium Capituli requiretur juxta *Capit.* hujus decisionem) sed ad mutandum Conventum, de quo nihil *hoc Cap.* decernit.

3 Notandum tertio. Hanc excommunicationis Censuram, in eos etiam Doctores, & Magistros ferri, qui scienter tales Religiosos habitu dimisso Leges Civiles, vel Medicinam in suis scholis docent, aut retinent: si scienter scilicet, & si habitu dimisso in scholis suis Leges vel medicinam eos doceant, aut retinere præsumperint: ita ut ad incurrendam *hujus Cap.* excommunicationem requiratur primò, ut scienter Magistri seu Doctores, sive Regulares hi sint, sive Sæculares, Religiosos tales in scholis suis Leges, aut Medicinam doceant. Secundò requiritur, ut habitu suo Reli-

gioso dimisso in his studijs doceantur, vel in scholis retineantur, positivè scilicet rogando, consulendo, defendendo, sua auctoritate, vel favore juvando, vel violentiâ aliquâ etiam eos urgendo, ut in scholis suis, quas frequentant, permaneant. Tertio requiritur, ut Leges Civiles, aut Medicinam audiant, vel in scholis his retineantur: quamvis enim in priore parte *hujus Capit.* sub excommunicatione prohibeatur Religiosis, ne sine competente licentia, de qua in notando primo, ad studia quæcunque se conferant, Magistros tamen seu Doctores illa excommunicatio non afficit, nisi Leges Civiles aut Medicinam, studia specialiter prohibita, eos post habitum dimissum doceant, vel in scholis liberè retinere præsumperint.

CAPITULUM III.

Episcopus.

PARAPHRASIS.

Ut justitia punitiva non patiat, & scelera non maneat impunita, statuit in *h. Cap.* Bonifacius VIII. Pontifex, licere Episcopis & Prælati alijs Ecclesiasticis, seu Clericis, jurisdictionem temporalem in loco aliquo habentibus, si homicidium ibi commissum fuerit, aut aliud delictum morte, aut sanguinis pœnâ dignum, Laico alicui delegare, ut veritatem inquirat, & justitiæ debitum exequatur, absque eo, ut de irregularitate aliqua sibi timere debeant: etiam si judex delegatus ad sanguinis pœnam, justitiâ ita exigente processerit: quamvis enim causas sanguinis ipsi Ecclesiastici agitare non possint, possunt tamen, & debent, si jurisdictionem obtineant in aliquo loco temporalem, absque metu irregularitatis incurrendæ, eam delegare.

*Quid in Casibus delictorum sanguinis
pœnâ dignorum, Pralati Ecclesiastici
jurisdictionem fori externi habentes,
facere debeant, ut ne incurrant irre-
gularitatem.*

NOtandum. Cavere Pontificem hâc con-
stitutione Ecclesiasticorum lenitati, &
justitiæ, ac boni publici indemnitati; & pro-
pterea etiam hic casus specialis videtur,
in quo non potest quis per se, quod potest
per alium, contra regulam 72, in sexto. Et
quamvis concedatur in hac constitutione
generalem delegationem facere constituen-
do Laicum aliquem, qui omnes casus cri-
minales Clerici jurisdictionem habentis lo-
co examinet, & judicet (quod consultissi-
mum est, quò remotior ille sit ab omni specie

lenitatis violatæ) & possit etiam Clericus
talis sententiam sanguinis à delegato iudi-
ce justissimè latam mitigare, in poenam
v.g. pecuniariam, cùm per talem lenita-
tiæ latæ mitigationem à lenitate Christi,
Clericos decet, nihil discedat; possit et-
iam in casu speciali etiam, specialem de-
legationem à Pralato Ecclesiastico fieri, ab-
que periculo incurrendæ irregularitatis et
hoc Cap. patet. Neque imputari potest
Pralato deleganti, si iudex ab eo dele-
gatus iniquè judicaverit, cùm delegatus
v.g. Episcopus, aliud illi non delega-
verit, quàm ut justitiam administret,
prout advertit etiam Glossa hic

*verb. justitia medi-
ante.*

